

„Kodanikuühiskonna mõju suurendamine ja arengu toetamine läbi laste ja noorte aktiivsuse kasvatamise“

EESMÄRK:

selgitada maakonnas tegutsevate vabaihenduste arenguvajadused, et toetada nende jätkusuutlikkust ning võimekust lapsi ja noori oma tegevustesse kaasata.

VALIM:

*89 vabaihendust
13 maakonnast ja
7 maakondlike
arenduskeskuste konsultanti
6 maakonnast*

UURIMISKÜSIMUSED:

*(1) Laste ja noorte kaasamise hetkeseis.
(2) Kaasamise takistused.
(3) Vajadused laste ja noorte ulatuslikumaks kaasamiseks.*

NOORTE KAASAMINE VABAÜHENDUSTES 2024. AASTA SEISUGA

Liikmete kaasamine üldisemalt

- Ligikaudu pooled vabaihendustest on liikmesorganisatsioonid.
- Ligikaudu veerandis vabaihendustest on eraldi liikmetega tegelev juhtiv ametikoht.
- Ligikaudu 3/4 vabaihendustel ei ole liikmete kaasamise kava ega strateegiat.

Laste ja noorte kaasamine

- Lapsi ja noori võtavad liikmeks eelkõige lastele kultuurilist või sportlikku huvitegevust pakkuvad vabaihendused.
- Lapsed on pigem teenuse tarbijad ja saavad tegevusest osa pere kaudu.
- Mõni organisatsioon võtab lapsi liikmeks ja kaasab nad vabaihingu tegevustesse (ka üldjuhtimisse) vanemate toel, et kujundada järelkasvu.

RESSURSID JA VAHENDID NOORTE KAASAMISEKS

Hoiakud ja arvamused

- Jäävuskumus, et *rahvas on apaatne*.
- Noorte suhtes hoiak, et neil ei ole huvi ning nad ei võta vastutust.
- Mugavuskomus: meile ei ole uusi liikmeid vaja.

Teadmised ja oskused

- Noorte kaasamist toetab neile õppimise ja ühiskondliku kogemuse võimaluste loomine.
- Noortega töö vajab eriteadmisi noore ealisest arengust, eluolust ja noortega koostööst, võimalustest.

Raha ja projektid

- Tegevuse püsirahastus võimaldab pühendada sisutööle, mitte raha hankimisele.
- Vajalikud on täiendavad vahendid projektideks, vahenditeks, ruumideks ja inimeste palkamiseks noortega tööks.

OOTUSED JA VAJADUSED NOORTE KAASAMISEKS

Ühiskondlik korraldus

- Vabatahtliku tegevuse tunnustamine.
- Aktiivse eluhoiaku väärtustamine ja kujundamine perekonnas alates noorest east.
- Üleriigiliste formaatide levitamine noorte kaasamiseks, nt kogukonnapraktika, Innokas.

Välised võimalused

- Piirkondlik võrgustikutöö vabaihenduste ja teiste organisatsioonide vahel.
- Püsi- ja projektirahastuse võimalused noorte kaasamise toetamiseks.
- Reklamimise ja info jagamise võimalused.

Sisemised vajadused

- Mõista jätkusuutliku organisatsiooni loomise põhimõtteid.
- Kujundada teadmine ja oskus leida uusi liikmeid ja hoida vanu, motiveerida osalema.
- Luua noortjuhi ametikoht vabaihenduses.

KAARDISTUSUURIMUSE JÄRELDUSED KOKKUVÖTLIKULT.

Uurimisküsimus 1: Kuidas toimub vabaühendustes laste ja noorte kaasamine?

- Sõltumata sellest, kas vabaühendus määratleb end liikmetele suunatud organisatsioonina või mitte, võib ta liikmete kaasamist tähtsaks pidada. [Arenguprogrammi pakkumisel ei ole sel kriteeriumil tähtsust.]
- Noored vajavad eraldi täiskasvanute poolt korraldatud toetust oma arvamuste välja toomiseks ning üldjuhtimises osalemiseks.
- Liikmete kaasamine on arengueesmärgiks seatud üle poolte vabaühendustel, kellest omakorda kava on koostanud vähem kui seitsmendik (~15%).

Uurimisküsimus 2: Millised on vabaühenduste takistused laste ja noorte kaasamiseks?

- Noori liikmetena kaasavad ühinged on saanud rohkem tuge liikmetega tegelemiseks. Iseseisvalt õppimise osakaal on suur, kuid samuti on suur selle teemaliste projektide toetuste saajate hulk, pisut alla poole vabaühendustest. Siin ei ilmne põhjuslikud seosed, kuid see võib toimida mõlemat pidi: need vabaühendused, kes saavad rohkem tuge, kaasavad rohkem noori liikmeid, või need vabaühendused, kes kaasavad rohkem noori liikmeid, saavad rohkem tuge.
- Piirkondlikul vabaühenduste vahelisel võrgustikutööl on suur potentsiaal toetada vabaühendusi liikmete, sh kitsamalt laste ja noorte kaasamisel.
- Vabaühendused tunnevad puudust oskustest inimesi värvata ja hoida, toetada vastutuse võtmisel ja motiveerida aktiivselt osalema, tunda noorte vanusegruppi ning viie noorteni jõudmiseks.
- Üleriigiliste lähenemiste leviku soodustamine võimaldab jõuda pakutud ühtsete ja tõhusate mudelite abil noorteni ja uute potentsiaalsete liikmeteni, nt Kogukonnapraktika, Innokas (innovatsioonikeskus).
- Uued noorte kaasamise vormid peavad võimaldama noorel õppida ja katsetada, liikuda erinevate huvi- ja tegevusalade vahel ilma end liikmelisuse kaudu vabaühendusega sidumata, olema seotud noore töö- ja koolielu kujundamisega.

Uurimisküsimus 3: Mida vabaühendused vajavad laste ja noorte ulatuslikumaks kaasamiseks?

- Noortele kodanikuteadlikkuse ja osalusoskuste õpetamine valmistab noored ette võimalikuks osaluseks vabaühendustes.
- Vabaühendustes noortega töötajate ametikohtade loomine ning olemasolevate eestvedajate meeskondade koolitamine tagab sihipärase noortega töö.
- Vabaühendustele tegutsemiseks ja tegevuste elluviimiseks rahalise toe pakkumine aitab vabaühendusel säästa ajaressurssi ning näitab valla või linna kogukonna tähtsustamist.
- Laste ja noorte kaasamiseks on vajalik vabaühendustes teadlikkuse tõstmine alaealiste liikmete kaasamisega seotud õiguslikust regulatsioonist. Samuti on vajalik tõsta vabaühenduste eestvedajate kompetentse noortega tööks, sh noorte vastutuse astmeline kasvatamine, vigadest õppimise võimaldamine, põlvkondade vaheliste erinevuste aktsepteerimine.
- Eraldiseisvalt tuleb käsitleda noorteühendusi, mille sisu ongi noortele tegevuste pakkumine. Noori motiveerivad nende ealistele vajadustele vastavad tegevused, sh mitteformaalse õppimise seostamise võimalused formaalse õppega, karjääri valik ja tööeluks ettevalmistamine.
- Vabaühenduste toetamisel tuleb lähtuda iga maakonna erisustest, nt keelelistest, transpordi võimalustest, valdavatest ühingute liikidest.